

REDACȚIA

Arad, Deal Ferențu. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Anstro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/4
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rii de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
virănkate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMN

Arad, Deal

INSER

de un șir g:
dată 14 ban
12 bani; a tr
de fiecare

Aiât aboname...
inserțiunile sunt a
inalate în Ar

Scrisori nefrancate

primesc.

Să restabilim responsabilitatea.

(R.) Nu numai noi Românii, dar toate naționalitățile din patrie, lupta cea mai grea o duc cu guvernul din pricina școlilor. Poporațiunea noastră pe lângă că în multe părți este săracă, dar pretutindeni școlile sale confesionale trebuie să le susțină fără nici un ajutor din partea statului, care se arată dispus a spriginii ori a înflința numai școlii interconfesionale, cu limba de propunere maghiară.

Eată un adevăr cunoscut de toți Românii.

Al doilea adevăr este, că în multe comune, mai ales în Ungaria și Banat, Românii de religia ortodoxă răsăriteană și cei gr.-catolici sunt avisați să susțină împreună școlile române confesionale. Într'unele comune sunt mai mulți și mai tari Românii de legea ortodoxă; în altele cei de legea apuseană. Mitropoliții dela Blaj și dela Sibiu s'au învoit însă, că școlile să se susțină cu ajutor reciproc: unde's mai mulți ortodocși, școala rămâne ortodoxă, cei greco-catolici contribuie însă și ei la susținerea ei, pentru-că în schimb copiii gr.-catolici să aibă și ei unde umbla, și viceversa! Altminteri și una și alta dintre confesiuni reputându-și susține singura școala, ar fi expusă să i-se închidă școala și astfel să-și dea copiii la școala interconfesională, de stat.

Nimic mai cu minte decât hotărrea celor doi mitropoliți, hotărre u atât mai laudabilă, cu cât cei doi relați pe când unul fusese episcop la Aradului ear' celalalt la Lugoj, din ausa escesului de zel al propagandilor gr.-cat. au stat față în față ca lversari. Și din această se poate juca gravitatea primejdiei comune care a indemnă să caute un *modus-vivendi*.

Ce s'a întâmplat însă?

În părțile Oradiei-Mari și prin Banat s'a întâmplat ca în anume comune frații greco-catolici să prefere a-și da copiii la școala de stat ori comunala, dar' să contribuie la susținerea celei gr.-orientale, n'au vroit!

Consistorul din Arad s'a adresat atunci consistoarelor gr.-catolice din Oradia și Lugoj, rugându-le ca să intervină și să facă pe subalterni și credincioși lor a înțelege cât putem pierde și unii și alții, dacă nu vom pune umăr la umăr pentru susținerea școlilor confesionale române.

Consistorul din Lugoj, în fruntea căruia stă unul dintre cei mai culti prelat, bărbat care ani de zile a trăit în capitala României și a cărui intronizare fusese salutată cu atâta bucurie de toți Românii, a aflat de bine să nici nu răspundă la apelul ce i-se făcea pentru apărarea școlii române confesionale.

Consistorul gr. catolic din Oradea a răspuns prin rostul canonicului Lauran. Răspunsul s'a citit în una din ședințele Sinodului eparchial din Arad, anul trecut. Un răspuns care a uimit și revoltat nu numai pe toți ortodocșii, dar până și d-l Cicio s'a

arătat scandalizat și și luase angajamentul să intervină pe lângă coreligionarii sei, cari se arată mai catolici decât papa și pun catolicismul d'asupra considerațiilor naționale.

În speranța că incidentul a fost întâmplător, și că pe viitor lucrurile se vor îndrepta, cei competenți vor reveni la sentimente mai bune, noi nici n'am publicat adresa lui Lauran, nici n'am amintit de rezerva episcopului Dr. Radu. Și peste tot, un an de zile am tot așteptat ameliorarea situațiunei.

Ce s'a întâmplat însă d'atunci încoaci?

Eată ce. Nu numai că n'am văzut dispoziții pentru o frățească colaborare în interesul școlilor confesionale române, dar atât pe teritoriul diecesei Oradiei, cât și în Banat, *proselitismul*, propaganda de a-i uni cu Roma pe Românii gr. orientali, a luat o proporție în cât se poate caracteriza de adevărată orgie.

Declarația canonicului Lauran, că este o ofensă a cere — ori numai a presupune — gr. catolicilor să spriginească o școală acatolică, pare a fi un princip general, de care se conduce fruntași d'ai bisericii române gr. catolice. Așa în cât Teaha se mândrește cu isprăvile sale proselitiste din Banat, ear Ardeleanu dela M. Lazuri (Bihor) în același timp când recunoaște că a vinat suflete, are impertinența să scrie, ear Unirea nu se genează a-i publica prosa, în care zice:

„Dacă vrei să ve lecuiți ranele grele, de cari suferiți, nu e decât un medicament, d-le vicar și un *modus vivendi*“, anume: precum leagănul ne este Roma, astfel și calea mântuirii numai prin Roma ne poate duce la fericirea veșnică!!!“

Intocmai cum a răspuns Lauran consistorului din Arad!

Și toate acestea se petrec fără ca „Gazeta“ și „Tribuna“ să aibă un cuvânt de dojană la adresa celor cari provoacă desbinări și ură confesională între frați și principiul național îl supun unui fanatism confesional deplasat, căci ce înțeles mai are azi să fi fanatic, tu creștin, față de frați, tot creștini? Ear amicul nostru d'odinioară Stefan C. Pop, Românul intransigent, luptă nu pentru ca să-i aducă la rezon pe coreligionarii sei dela Oradia, Lugoj, Brașov și Sibiu, ci contra consistorului aradan, care apără școala română; luptă în interesul elevilor eliminați cari au denunțat școala română presei și inspectorului școlar maghiar și el însuși scrie seri de articole, dând presei maghiare prilej să ceară „o controlă mai severă asupra școlilor române“, ear coreligionarii sei pretext de a batjocori autonomia bisericii naționale române și de a-și motiva astfel condamnabila propagandă catolică.

De ce?

Pentru-că un Dr. Oncu, M. Veliciu, V. Mangra, R. Ciorogariu, S. Raicu, protopopii Dr. Trailescu, G. Serb, Miulescu, Groza, Popovici-Șiria

și Beleş, fruntași ca Dr. N. Oprean, A. Petrovici, Truța, Dr. Suciu, Dr. C. Ardelean, Dr. G. Popovici etc. cari fac majoritatea Sinodului aradan, nu-și iubesc neamul nici biserica?

Ear în sinul bisericii gr. orientale române se găsește indivizi, cari în cor d-lui Cicio... Desigur, din nețermurită iubire pentru biserică și nu din patimă: căci ce supărări ar pute avea Augustin Hamsea, care a perdut mitra episcopască în momente în cari credea că o ține în mână pentru vecie?... Și cine să se îndoiască de desinteresarea și elanul pentru tot ce-i nobil, a lui Moise Boșan, alt client și admirator al d-lui Cicio? Și cine să nu-l creadă pe Daianu, intrat în corul lui Cicio ori viceversa, care ne asigură, că dacă n'a tăcut, după cum i-s'a cerut, ci a dus campanie și a corut moarte asupra majorității Sinodului aradan, a făcut-o numai din iubire sinceră pentru biserică ortodoxă română, care a păcătuit rău nealergând episcop pe cine recomanda el și alți tineri dela „Unirea“?

Ținem să fixăm bine aceste lucruri îndeosebi acum, când vedem că „Unirea“ își leapadă masca și nu se rușinează a publica șire cari sunt o insolentă la adresa majorității poporului român, căci imensa majoritate, toți greco-orientali, socotim că ne putem ține curățenia sufletească și fără a ne uni cu Roma, cum ne recomandă Lauran, elevul său Ardeleanu și organelor lor dela Blaj.

Să le fixăm, ca odată, când se vor stabili responsabilitățile pentru atâta orgii păcătoase, să nu mai fie îndoială cine trebuie ținut.

Nouă lege de presă în Austria.

Ministrul de justiție al Austriei a dat ordin tuturor procurorilor de stat, ca de aci încolo, cu ocaziunea revidării eventual a confiscării ziarelor, să se țină strict de îndrumările legit și în asemenea cazuri să fie mai indulgenți. Prin această nouă dispoziție, ministrul justiției din Austria vrea să pună capet recriminărilor dese, ce se fac guvernului în Reichstrath în chestia presei. În legătură cu această dispoziție, ordinul ministrului mai pune în perspectivă și faptul de deosebită însemnatate pentru viața publică a statului austriac, că ministrul de justiție în curând va prezenta Reichsrathului un proiect pentru o nouă lege de presă.

Comisia cvotel. Pentru stabilirea proporției contribuțiilor (cvota) la bugetul cheltuelilor comune ale monarhiei, comisiunea delegată de parlamentul ungar s'a întrunit la 25 Martie într'o sală a Dietei, fiind prezenți din partea guvernului primul-ministru Széll și ministrul Lukács.

Comisia a ales de președinte pe Tisza Kálmán, de notar și raportor pe Max Falk. S'a hotărât totodată să se comunice, prin intermediul primului ministru, comisiei austriace, că comisia ungară este dispusă ca lăsând la o parte pertractările în scris asupra stabilirii proporției cvotel, să înceapă numai decât pertractările orale cu comisia austriacă.

Delegația ungară își sima ședință în Viena, 28 l. c. ministerului ungar de-acolo. Ea că în aceeași zi se vor începe p orale cu comisia austriacă; cu ales, cu cât comisia austriacă, cons-Sâmbătă, — alegându-se de president cele Schönborn, de vice-president cași Javorsky și de raportor consilierul ca Beer — a hotărât și dinsa, ca pertra cu comisia ungară să se înceapă pe orală.

În Fiume — pace. După o știre din Fiume, noua reprezentanță a finanțierii trecută prima ședință, dela constsa, sub presidenția primarului Mayli Primul obiect al ședinței a fost raportul destel Mayländer despre primirea ce făcut deputațiunii fiumane la ministrisident Széll, constatând totodată, că guvern și între orașul Fiume nu s'a în nici pact, nici compromis, ci s'a adus a nia între statul ungar și între aspirați orașului Fiume. Nici o singură lege u rească — a zis primarul Mayländer — recunoscut încă până acum în așa mi autonomia Fiumei, ca și legea, ce în cu va ajunge să se dezbătă în camera un

Vorbirea podestei a întâmpinat con cerea ședinței și astfel dispoziția Fiuma se vede a fi favorabilă față de noua lege vitoare la autonomia orașului dela Adri

Conspectul vistieriei statului
Ministrul unguresc de finanțe a pu cat Lunii (25 l. c.) bilanțul brut al vistieriei statului pe ultimul cuartal al anului 1900. Din acesta se vede, că venitele în numitul cuartal au fost de: 307,862,444 coroane 53 fileri, ear' cheltuelile: 228,198,454 cor. 87 fileri Suma venitelor e mare mare c 4,457,563 cor., ear' a cheltuelilor c 8,556,178 coroane decât în acelaș timp al anului 1899.—Conspectul brut al întreg anului 1900 cu 19,667,864 coroane e mai nefavorabil decât cel din anul 1899.

Cam proastă gospodărie!

Italia și tripla-alianță.

Ediția din Paris a marelui ziar „New-York Herald“ în numărul dela 25 l. c. publică o convorbire, ce un colaborator al său a avut de curând cu Zanardelli, actualul ministru-president al Italiei, relativ la chestia triplei-alianțe. După-cum spune comunicatul numitei foi, Zanardelli a făcut următoarele declarațiuni:

Italia va îndeplini obligamentele ce i-se impun din partea alianței-triple existente. În viitor însă Italia numai după o precumpnire matură va lua asupra sa îndatoriri noue. Interesele țării sunt mai presus de toate.

Ministeriul va trebui să se ocupe nu numai de tractate comerciale, căci e lucru știut doar' că tractatele comerciale exercită mare influență asupra referințelor politice. Contractele de alianță ale Italiei expiră înainte de contractele comerciale. Vom ști deci de mai nainte, cum stăm într'o privință și într'alta.

Dacă reînvoim contractele, scopul acestora nici la un caz nu va fi altul, decât menținerea păcii. Vom căuta să dispară bănuiala de ani-citate în contra Franciei bănuială.

de repetit

Tot avem destoria să lucrăm în acest spirit, deoarece în tot cazul Franța și Italia trebuie să rămână în bună prietenie între oalță.

De încheiere, prim-ministrul italian Zanardelli și-a exprimat foarte viu simpatia ce nutrește pentru Franța și a accentuat îngineria, că înțelegerea dela Toulon va un nou amanet de amicitie între cele două țări surori.

Revendicări...

Grandomania este una din notele caracteristice ale șovinistilor. Apucați de această boală — ca să-i zicem așa — ei se cred deja atât de mari, atât de grozavi, încât ca mâne par' c'ar fi să înceapă să se învârtăască lumea în jurul lor, în jurul soarelui de putere datător din... Budapesta.

„Progresele“ maghiare, „forța vitală“ și subjugătoare a acestui neam „singur alecătuitor de stat“, inspiră atâta îndrăzneală vorbitorilor și scriitorilor șovinisti, mai ales în plasmuirile idealistice, încât s'ar părre temeinic un falnic viitor maghiar, având la basă ca trecut al acestui neam: gloria, ca prezent atotputernicia, — lucruri, cari îl îndreptătesc la un viitor specific, ne-mai visat de alte neamuri.

Și au purtat cititorii, ziarele șoviniste, prin „Imperăția maghiară“ a viitorului; și-au fiesat programul iluziilor; și zilnic revin cu alte invenții de revendicări.

Dr. Havass Rezső a ținut în zilele acestea o disertațiune în sala mare a universității din Budapesta, despre Dalmația și reanectarea ei „Imperăției maghiare“, spunând, între altele, că Maghiarii trebuie să-și dea toată truda și au tot dreptul pentru a scoate din mâinile Austriei Dalmația, spre a o anexa Ungariei.

Grandomanii nostri compatrioți, cum se vede, sunt agresivi față cu ceea ce înțeleg jumătate a monarhiei; sunt dispuși de-a pune mâna pentru sfășierea monarhiei, sunt pe față vrăjmași ai întocmirii actuale a monarhiei, a cărei „destrămarea“ mai mult decât ori-și-cine o vestesc organele kossuthiste și mai mult o doresc șovinistii decât chiar și Muscalii!

Ori-cât elucubrațiunile unor conferențieri „savantii“ improvișați nu pot

fi luate în serios, nu putem să nu insistăm asupra acestui fel de propagandă șovinistă.

Ura contra Austriei, care ar deține pe nedrept o provincie, care ar fi să aparțină Ungariei (pe baze tradiționale?); înflăcărarea tinerimei pentru utopii, deșteptarea unei excesive încrederi în sine, cultivarea grandomaniei șoviniste, — sunt tot alătea desastroase experimentări ce se fac cu sufletul poporului maghiar; ear acest fel de educație, care li-a adus odată Ungurilor un Vilăgos, de sigur nu va contribui nici în viitor pentru întărirea și preamărirea patriei, dar nici a șovinistului „popor ales“.

Procesul în chestia Iancu.

Senatul de acuză (vād tanács) al tribunalului regesc din Déva, în urma excepțiunilor făcute de d-l advocat Francisc Hossu-Longin, în ședința sa dela 23 Martie st. n. a respins acușațiunea ridicată de sub-procurorul Horváth în contra tinerilor Ioan Scurtu și George Novacovici, cărora, după-cum se știe, li-se intentase proces pentru agitațiune din cauza încununării mormântului lui Iancu.

În decisiunea sa, amintitul senat declară, că vorbirile celor două acușați ținute la Cebea, nu conțin nimic agitatoric, din care cauză sistează urmărirea lor mai departe.

Sub-procurorul s'a mărginit a susține simplu acușațiunea și, de voie de nevoie, a anunțat recurs.

Din România.

Alegerile dela cele două Universități. Se știe, că profesorii celor două universități, dela București și Iași, aleg câte un reprezentant în Senat. Duminică s'au făcut alegerile în ambele locuri, reușind la București dl Dr. Kaldneru cu 31 voturi contra 29 date d-lui Maiorescu, ear la Iași s'a ales singurul candidat, dl P. Poni, fost ministru, care a mai reprezentat acest înalt colegiu.

† V. Maniu, academiașul și avocatul de origine bănățean, fost la mai multe rânduri deputat, autor al mai multor scrieri istorice, a încetat din viață în vârstă de 77 ani. Înmemntarea s'a făcut luni Era un sincer naționalist și a presidat una din adunările studențești la Universitate pe vremea când s'a încheiat Liga.

Din Dietă.

— Ședința dela 26 l. c. —

De mai multe zile deja continuă dezbateră asupra încheierii unui nou contract pe 10 ani al guvernului cu societatea de navigație „Adria“. În giurul acestei chestii încă Sâmbăta trecută, mai ales, s'a pornit o discuție foarte aprinsă între deputații din opoziție și între cel guvernamental. Îndesebți s'a produs atunci Rakovszky István, care a combătut proiectul printr'o puternică filipică.

Aceeași discuție înverșunată s'a continuat și în ședința de ieri, 26 l. c. Îndată la începutul ședinței un violent schimb de vorbe s'a petrecut între deputații Rosenberg Gyula, Rakovszky István și Lukács Gyula, în chestii personale.

Dezbateră a început-o altfel contele Tisza István, polemizând cu Rakovszky, apărând „activitatea economică“ a „Adriei“ și accentuând, că dînsul la stăruința fostului ministru Baross Gábor a primit să fie director al societății „Adria“. În cursul vorbirii contele Tisza adese-ori a fost întrerupt de opoziționali, îndeosebi de Ugron Gábor, care-l făcea observări aspre.

După Tisza a vorbit ministrul de comerț Hegedűs Sándor, apărând pe larg și prin date statistice amănunțite societatea „Adria“, stăruind pentru reluarea contractului cu dînsa. Ministrul a prezentat în colori vii „trecutul“ și „prezentul“ Adriei, dar în continuu a fost întrerupt de opoziție, îndeosebi de kossuthistul Pickler, care a fost îndrumat la ordine, prin ceea ce harța de cuvinte a devenit și mai aprinsă între „merituoșii părinți ai patriei“.

În urma gălăgiei patriotice, ședința s'a încheiat la orele 2 după amiază și dezbateră asupra „Adriei“ a rămas să continue în ședința proxima.

CUGETĂRI.

O mare durere e să iubești; o nenorocire să scapi de această durere.

I. L. Caregiali.

Lumea e cum o vezi; însă oamenii sunt cum sunt.

Ioan Slavici.

A ierta răutatea altora e o virtute — a o uita o neozie.

D. R. Roseti.

Diferența între amor și durere e atât de mică, încât amândouă se exprimă într'același fel, adică prin lacrimi.

Régnier Détourbert.

Un literat de contrabandă.

Să trăiască părintele Ioan Nicorescu din Jabar! Estă pentru-ca: D-sa ni-a atras sgomotos atenția asupra unui literat de contrabandă, care de ani îndelungați ne molestează cu marfa lui cea proastă, fără-că cineva să-l pună la carantină.

Acest „literat“ iscălește Prof. Em. Elefterescu și pretinde a fi doctor în știința teologiei, precum și în medicina universală. De cumând el a publicat o carte de predică la București și despre această carte vine acum părintele Ioan Nicorescu din Jabar și ne dovedește în numerii de Duminică al ziarului nostru, că ea nu este decât o plagiatură dela început până la sfârșit, un furt literar, care-l face pe părintele critic să exclame, că nu poate să existe pe fața pământului un plagiator mai îndrăzneț ca acest Prof. Em. Elefterescu!... (Fie zis în treacăt: ar fi un excelent colaborator la „Enciclopedia Română“!)

În cartea sa numitul Elefterescu a culescă predică, apărute la noi în Transilvania în diferite reviste și colecțiuni

și le-a publicat la București ca ale sale, cu câte-va neesențiale modificări de limbă.

El bine, îndeletnicirea aceasta a lui Elefterescu e veche. El practică de mult acest soi de literatură. Plagiază de pe la noi și publică în București sau plagiază din București și publică la noi.

Nici un ziar de al nostru nu rămâne crușat de condeiul lui nemilos și fecund. Cum apare aici o nouă revistă, de ori-ce categorie ar fi, manuscrisele lui Elefterescu și sosesc din București și anume un manuscris, care tratează chestiuni de igienă și altul chestiuni de teologie, unul de pildă despre diaree și altul despre importanța purgatoriului la papistași, — indiferent dacă medicina și teologia se bat în capete sau nu.

De obiceiul Elefterescu se introduce prin lingușiri. Trimite redacției o scrisoare de încurajare, li laudă zelul și priceperea și adaugă la sfârșit cu multă grațiositate: „Eu din parte-mi Vă voi da tot concursul meu posibil, voi lucra la revista D-Voastră diferiți articoli ce veți voi: igienă, medicină populară, teologie, pedagogie și literatură“...

Și eată într'adevăr un potop de articole ale lui: prin „Revista Ilustrată“ a puțin ilustruului literat Baciu din Șoimuș, prin o foaie pedagogică din Blaj, prin numerii de

Duminică ai „Gazetei“ și mi-se pare și prin „Fozia-Poporului“.

Ce Dumnezeu vom fi greșit noi acestui domn Elefterescu, de ne persecută atât de mult cu dragostea d-sale? Să fie activitatea d-sale o rezultată a rēvnei de-a contribui cu ceva, după cât li taie capul, la ridicarea poporului nostru? Să fie din interes pentru literatura noastră?

Nici una nici alta. Prin fleacuri de articole elefterești, fie originale, fie plagiate, nu se face nici literatură nici cultură. E altceva. E șarlatanie literară, împreună poate și cu puțină vanitate.

Ca să ne înțelegem însă mai bine, trebuie să se știe înainte de toate următorul lucru: Un anume Prof. Dr. Em. Elefterescu nici nu există! Numele adevărat al acestui „literat“ este Elefteriade, el nu este nici doctor în teologie, nici doctor în medicină, nici profesor, ci un oare-care funcționar într'un oficiu public din București.

Omul ăsta o fi având probabil slăbiciunea de-a face pe literatul și cum în București nu găsește reviste ca să-i publice toate neroziile, ni-le trimite nouă aici, unde se crede necontrolat și unde găsește destui naivi ca să-i facă pe plac. Toate astea ca-lea-valea, dar falsul doctor și profesor, pre-cum vizerăm, mai atentează și la pungile

Noutăți

Arad, 27 Martie n. 1901.

Doctoratul la politehnicul din Budapesta. Se anunță din capitala țerii, că la cererea ministrului de culte și învățământ public Vlăsces, Majestatea Sa a permis, ca de aci încolo absolvenții politehnicului (inginerii) din Budapesta să poată fi promovați la gradul de doctori, având să premergească promovării un rigoros special; dar' titlul acesta nu e obligator.

Regele Angliei la Viena și București. Regele Angliei, împreună cu Regina, vor visita pe M. Sa împăratul Francisc Iosif la Viena, imediat după sfârșirea doliului mare, în care se află Curtea Angliei. Este posibil — zice „Epoca“, — ca atunci Regele Eduard să viziteze la Sinaia ori la București și pe Regele României.

Moștenitorul Germaniei la Viena. Soșirea la Viena a principelui de coroană Friedrich Wilhelm, se anunță pe ziua de 14 Aprilie, înainte de amiază. În 16 Aprilie va avea loc defilarea întregii garnizoane, știră lansată de unele ziare, că principe german va face o excursiune până la Budapesta, după-cum se anunță din cercuri autoritate, este cu totul neintemeiată. Principele german nici când n'a dat expresie unei atare dorințe, ce nici n'a venit în vorbă nici odată.

Spital în Beiuș. Congregația comitatului Bihor, ținută Mercuria trecută a hotărât, între altele și înființarea unui spital pe în Beiuș. Totodată a votat mulțumirea fațoșă episcopului Pavel din Oradea-Nova, care spre acest scop a oferit gratis terenul și materialul de zidire.

Hirotoniri în Sibiu. Sâmbăta fost hirotonit în Sibiu într'u presbiter candidatul la preție Ioachim Ivan, ales prich în Bărăști (tractul Hașegului) și Dumăscă a fost hirotonit candidatul Nicolae Pașă, ales paroch în Câmpeni.

Neurolog. Ni-se scrie din B. Cial, că Dimitrie Nica, preot emerit gr. or. rușă de-a-aceia, a reposat la 13/26 Martie în vârstă de 64 ani. Înmemntarea va fi mâne, în 28 l. c. n. la orele 10 înainte de miez. Familie nu rămâne în urma sa. Fie li țărina ușoară!

noastre, căci tipărește și cărți și le oferă spre vânzare. Ei, asta nu mai merge, Chirie Elefteriade! Te rugăm să încetezi cu contrabandă, căci de nu, te dăm pe mâna poliției...

Casul acesta e foarte instructiv pentru toți. Tragă-și fiecare concluziunea. Eu profit de ocazie a mai adauga ceva.

Nu este acesta singurul cas, că scriitorii de valoare inferioară sau chiar fără nici o valoare, din România, a căror activitate acolo nu este băgată în seamă, reușesc a-și strecura fructele încercărilor lor literare prin revistele noastre și prin faptul că în acelea se găsește ceva neobișnuit la noi — fie ca limbă, fie ca spirit — ajung chiar la oare-care popularitate. Grigorie Mărușteanu — ca să dau o pildă — e probabil o celebritate de a cincina mână la București, căci numele lui na figurează prin nici o revistă ce se respectă. La noi însă ocupă loc de onoare. E vechiu colaborator al „Familiei“. A scris grozav de mult prin „Rîndunica“, unde pornise chiar o corespondență cu amabilele celițoare... A reușit să-și publice chiar o piesă în „Biblioteca teatrală“ din Brașov. Deci celebru în toată puteră-cuvântului! Și căpi măruntel de acestia mai

Adunarea generală a „Albinei”, instituit de credit și economit, s'a ținut Sâmbăta trecută în Sibiu. După cum se anunță, au fost realeși în direcțiune pe timp de 6 ani: d-nii Petru Nemeș și Alex. Lebu, ear' în locul vacant s'a ales Elia Traiu, director executiv la „Oraviana”, în Oravița.

Câți Jidani are Budapesta? S'a zis în nenumărate rânduri, că Budapesta, fala șovinismului maghiar, e jidovită. Acum se constată acest fapt cu date statistice. La recensământul dela finea anului s'a aflat, că în Budapesta sunt 405 mi Jidani și numai 320 mi creștini. În suma aceasta din urmă se cuprind și un considerabil număr de Slovaci, Sârbi, Germani și alte naționalități.

Congregația comitatului Albei inferioare e convocată pe mâine, 28 Martie, la Aiud, când se va face și deschiderea nouelor case ale comitatului.

Deputat sinodal în arhidieceză. În locul demisionatului Dr Stroia, a fost ales Duminecă, în cercul electoral al Turdei, Dr. Nicolae Olariu din Sibiu.

Noul president al societății industriilor ungarilor din Arad. De săptămâni întregi o luptă vrășmașă s'a petrecut în giurul alegerii unui nou președinte al societății industriilor ungarilor din Arad. Erau împărțiți în două tabere: unii voiau să aleagă pe un jidan, ear' majoritatea creștină — pe un creștin. De aci lupta, care într'una a decurs până Luna trecută, când s'a procedat la o nouă alegere. Industriașii antisemiți îl doriau de president pe Nikolits Péter, care însă, văzând gâlăgia ce se poartă împotriva lui, a renunțat la tistia de president. Astfel doi candidați au stat Lună față în față: *Borán Antal* și *Friskó Mihály*. Cel dintâiu a primit 183 și al doilea 155 voturi. A fost ales deci *Borán Antal*, și cu sta gâlăgia s'a terminat.

Panamina teatrului din Cluj. În cursul recitării, după sinuciderea cassierului deudant *Tóth József*, s'a descoperit acum te-va date interesante, relativ la suma fraudată din fondul de pensie al teatrului gurgăc din Cluj. În masa sinucisului casier s'a găsit adevărul un pachet de scrisori, scrite cu panglică de mătăsă, toate scrise de o mână de femeie, fără nume și fără dată. Prin cari femeia nenumită într'una cerea să delat cassierul, care de alt fel era omurat și cu familie. Pe temeiul acestor scrisori, poliția a pornit o nouă cercetare. S'a defraudat se urcă la aproape 100.000 coroane. Consilierul *Payer Béla* din ministerul de interne a provocat pe *Korbuly Béla*, presidentul comisiei pentru administrarea fondului, ca suma furată s'o plătească în curând, ori în bani gata, ori în libi de depunere la bancă. *Korbuly* însă a

sunt, cari au debutat consecvent în revistele noastre (după-ee din altă parte erau refuzați) și au contribuit inevitabil la coruperea limbii și gustului nostru literar!...

Acest fenomen desigur că nu este o dovadă de prea mult spirit critic și de eselență educație literară a publicului cetitor. Nici un certificat bun pentru conducătorii nostri literari nu este. Singura justificare, ce s'ar pute invoca e, că astăzi ne lipsesc cu desăvârșire scriitorii nostri, cari, scriind în limba noastră și având o puternică individualitate, să ne poată ține atențiunea înălțată, să ne facă să-ți cetim și iubim și să ne dea et creșterea literară.

Ort-cum însă. Mai bine nimic decât literatură rea și proastă. Și pentru viitor revistele și ziarele noastre să fie mai cu băgare de seamă la cântărirea materialului literar. Să ne păzim frumosul codru de contradandisti!

declarat, că în bani gata nu poate să plătească o sumă atât de mare, dar ca garanție a oferit două case ale sale, cari fac mai mult decât suma înstrăinată și s'a învoit, ca să le intabuleze pe numele fondului, până când va decide în cauză tribunalul regesc. Consilierul *Payer* însă n'a primit ofertul și astfel telegrafic s'au adresat amândoi la ministerul de interne.

Luptă sângeroasă în casarmă. Din Viena se anunță, că într'o casarmă de-acolo s'a petrecut zilele acestea o luptă sângeroasă între feciori și un oficer, sublocotenent. Trei soldați de rând din regimentul 3 (bosniac) jucau anume cărți în cantin, când tocmai a intrat fără veste sublocotenentul, care era în serviciul de zi. Imediat s'a repezit la dînșii și a pălmuit pe unul dintre feciorii, făcându-și atenți, că jocul de cărți le este oprit. Doi au scăpat neatinși, ear al treilea s'a ales cu bătaia strajnică, și oficerul s'a dus apoi să caute și pe cel doi vinovați, cari într'acestea spusese și camerărilor întâmplarea din cantin. Când la intrarea sa în odaie locotenentul a primit răspuns sovăitor din partea feciorilor, pe cel mai de aproape soldat l'a tăiat astfel cu sabia, că nenorocitul a căzut la pământ năpădit de sânge. Văzând aceasta ceilalți feciori din odaie au năvălit asupra oficerului și l-au isbit pe ușă afară, în timp ce locotenentul a rănit grav pe alți trei dintre soldați astfel, că abia cu ajutor au putut fi duși la spital. Cu tot ajutorul grabnic ce li-s'a dat însă, cel dintâiu rănit a murit în scurtă vreme, în urma rănilor primite. — S'a pornit aspră cercetare în cauză.

Emigrarea Evreilor din România. „Deutsches Volkblatt” din Viena, relativ la emigrarea Evreilor din România, publică următoarea știre din București: „La începutul primăverii, Evreii din România au intențiunea să emigreze din nou. Delegații din Anglia au fost în Iași și în Galați, ca să înlesnească emigrarea Evreilor în coloniile engleze. E cunoscut de toată lumea marele număr de Evrei emigranți, cari în anul trecut s'au oprit la jumătatea drumului și cari s'au oprit unii chiar la granița austro ungară. Repatrierea acestor emigranți a costat pe guvernul român suma de 800.000 lei. Guvernul român a luat hotărârea, ca de astă dată să nu se mai permită întoarcerea în țeară a Evreilor emigranți. Aceasta se va aduce la cunoștința statelor vecine”.

Locotenentul Dióssy condamnat. Se știe, că lunile trecute locotenentul de ulani *Dióssy Victor* jafuise într'o noapte întreaga cassă cu bani a regimentului din Alba Regală. De atunci numitul locotenent a stat în închisoarea garnizoanei din Budapesta, unde tribunalul militar zilele acestea l-a osândit la robie pe trei ani și la pierderea titlului de oficer. Sentința a fost înaintată la tribunalul militar suprem din Viena.

Preparandii în Zelau. Congregația comitatului Sălășiu, ținută săptămâna trecută, a votat din fondul de grădini frâbeli-ans 40.000 coroane pentru înființarea unei preparandii în Zelau. Orașul Zelau a oferit, spre acelaș scop 20.000 coroane ori un intravilan corespunzător.

„Convorbiri Literare”, valoroasa publicațiune din București, Nr. 3 anul 35, 1891, are următorul sumar:

St. O. Iosif: Bunica (poesie); G. Murnu: Printre neguri (poesie); D. Evolceanu: Doi poeți dramatici (studiu); Panait Cerna: Reșpaos, Albatrozul (trad. din Fr. Coppée și Ch. Baudelaire); I. A. Brătutescu Voinești: Iar ko muzicantul (trad. după Sienkiewicz); Thechari Antonescu: Din literatura egipteană (studiu); Florian I. Bocescu: Viața (poesie); G. Bogdan-Duică: Despre spătarul Nicolae Milescu; I. Bogdan: Inscripția dela 1484 de pe poarta cea mare a Cetății-Albe; I. Bogdan: Lucrările filologice ale domnului Ovid Densusșanu (recenziune); Sava Athanasiu: Geologia Carpaților în Marele Dicționar geografic (critică); N. Iorga, I. Bogdan: Comunicări mărunte.

Fericire — intreruptă. Zilele trecute s'a înșmplat. Un idil de scurtă durată, căci a fost intrerupt de oameni cu inimă — răci. Un tiner sodal de negustor din Gyoma, *Wilhelm Weinstein*, și o copilă, tot de negustor din Gyoma, *Lekatos Tereska*, în vârstă de 16 ani, se iubiau mult, foarte mult. S'au

înțeles amândoi: să fugă împreună... Fiindcă și la asemeni „întreprinderi” însă banul negreșit trebuie să-și aibă rolul, fetița a mai luat cu sine din banii tatălui său și două hârtii de câte-o mie, și — au plecat... Și ce fericiți erau fugarii dragostei! Dar' fericirea a fost scurtă... Când mai ales se simțiau bine în brațele ei, într'un hotel din Budapesta, — doi tați cu doi detectivi deschid ușa, și fericirea-i gata... Li-s'a luat întâiu restul banilor, și „însurășii” s'au despărțit: fata a fost dușă acasă, ear' mirele se bucură c'a rămas deocamdată, și singur și neurmărit de nimeni.

Atentat contra unui general. Un fost locotenent de geandarm, anume Gáll János, a comis un atentat contra inspectorului general al gendarmeriei, generalul Jablanczy Sándor, dar' neslobozindu-se pistolul, generalul a scăpat nerănit. Causa atentatului a fost destituirea locotenentului din postul său, după-cum pretinde el, fără nici un motiv.

Pentru-ee Englezii salută ei întâiu pe dame? Zilele trecute se plimbau împreună un Englez și un Mohamedan pe-o stradă în Constantinopol, când tocmai le veni în față o damă, pe care Englezul o salută afabil, fiindu-și cunoscută. — „De ce adevăr tu saluți întâiu pe dama aceea?” — Întrebă Mohamedanul. — „Fiindcă o cunosc!” — răspunse Englezul. — „Bine, dar' asta nu-i deosul motiv ca s'o saluți tu întâiu, căci doar' și ea te cunoaște”. — „Așa e, dar' noi...” — „Bine, bine, — replică Turcul, — până când erați stăpâniți de-o regină, mai înțelegeam și eu umilirea asta; dar' acum și regele vostru e bărbat; puteați, prin urmare, să vă purtați acum și voi mai bărbătește...”

O nouă carte de contabilitate. Dl. I. C. Panțu, profesor la școala comercială superioară română din Brașov, a scos zilele acestea de sub tipar o nouă carte de contabilitate cu titlul „Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă”. Cartea aceasta e menită a lăși cunoștințele de contabilitate la poporul nostru. Autorul purcând din mici exemple practice, stabilește regulile de lipsă și principiile comptabilității, făcând un curs complet al acestei științe. Recomandăm cartea aceasta cu deosebire preoților și învățătorilor, comercianților și tuturor acelor, cari stau în legătură cu băncile noastre. Ea s'a tipărit în Tipografia A. Mureșeanu, se estinde pe 14 coale de tipar 8 mare, costă 2 cer., plus porto postal 20 bani și se poate procura și dela amintita Tipografie.

384 pietri într'un stomac de bou. Un cas de tot rar se anunță din Viena. La abatorul de acolo a fost tăiat zilele acestea un bou. În al cărui stomac s'au aflat 384 pietri, având o greutate de 28 kilograme. Boul a fost sănătos și avea poftă deșvârșită la nutrețul ce i-s'a dat, până la moarte.

Un candidat de avocat ori scrietor, ca bun concipient în limba maghiară, poate fi aplicat pe lângă condiții bune în cancelaria avocatului Dr. *Mérő Samu*, în *Borosjenő*. — Doritorii să se adreseze la dînșul.

Alegerile din România.

Invingerea strălucită a partidului național liberal la colegiile I și II de Senat, colegii în cari votează cei mai bogați și mai învățați cetățeni ai României, este obiectul de discuțiune nu numai a presei de dincolo, dar și a celei d'aici.

„Telegraful” de Marți scriind și el, la loc de frunte, despre aceste alegeri, după ce constată că opoziția a fost cu desăvârșire frântă, căci dintre 105 locuri numai 3 au fost cucerite de opoziție, are aierul să certe îndeosebi pe alegătorii din capitală, pentru-că nu sunt destul de independenți, și se dau totdeauna cu guvernul, spune:

Chiar și nemuritorului Ioan Brătianu s'a întâmplat odată, că ales fiind din partea capitalei române cu mare însuflețire și

aproape cu totalitatea voturilor membru corpurilor legiuitoare române, abia la că va săptămâni mai târziu n'a mai primit nici un vot în capitală, ci față de el a fost ales cu aceeași însuflețire și aproape cu același număr de voturi o nulitate politică dar' aparținătoare partidului care venise la putere.

În interesul adevărului ținem să-tificăm greșala ce fac confracții sibieni. Nu este adică exact, că după c-zuse dela putere, marele Ioan Brătianu fi primit în capitală nici un vot, ci ad-rul este, că la alegerile din 1888 a p. în București aproape 500 voturi, până la alegerile d'acum, la același colegiu, conservatorii abea au intrunit a 10 parte de voturi din câte au obținut liberalii.

Atât Ioan Brătianu însă, cât și fratele său Dumitru Brătianu, apoi Kogălniceanu și relianu, Sturdza, Stătescu, D. Protopopos R. Stănișanu și alți fruntași liberali s'au a însă și în opoziție, chiar sub guvernul nimist din 1888, ear sub cel presediat generalul Manu (în 1889) intraseră în C-meră peste 50 deputați ear mai târziu în C. Catargiu d'asemeni fuseseră până la 199 vara, vre'o patruzeci liberali. Inausi dl. *Lavrancea* se alesese, în 1894, ca liber- oponent, la Ploiești, până ce acum nici și-a mai pus candidatura, ear șeful și conservator, G. Cantacuzino, care altă de se alegea la Ploiești și în opoziție, acuză căzut, intrunind voturi de tot puține.

Causa căderii opoziției pe toată lîr este deci nu atât lipsa de independenți alegerilor, ci mai ales neînțelegerile sinul partidului conservator și, mai pu de toate, programul cu care au venit putere liberalii: să facă economit, să ecl- breze bugetul și să așeze pe temeiul său- tos finanțele țării.

ULTIME ȘTIRI.

Durban, 25 Martie. Agențiet „Re- ter” i-se raportează următoarele: V. 400 de Buri au nimicit Vinerea trecu- un tren cu mai multe aparate, del- Vlaktante spre mează-noapte.

Colonia, 26 Martie. Ofițerul bur- Jansen într'o adunare de popor a de- clarat neadeverată știrea, că Buri ar- pertracta cu Englezii în chestia păcii. Intreagă partea nordică a Transvaalului se află în puterea Burilor, cari ast-fel nu sunt avisați să ceară pace. Toate depeșele date din Capstadt — zice — sunt false.

Roma, 26 Martie. În ședința de- erti comisiunea financiară a camerei- italiene cu 6 contra 2 voturi a respins- programul financiar al guvernului. În- urma acestui vot de blam, e proba- bil, că guvernul va propune Regelul- disolvarea camerelor.

Londra, 26 Martie. Ziarul „Daily Mail” a însărcinat pe raportorul său din Tiencin să se informeze despre adevărul știrii lui „Sunday Special”, că adevărul Rușii ar fi arborat stindardul lor pe t-ritorul de litigiu. În urma acesteia raportorul numitei foi din Londra declară, că Rușii au arborat stin- dardul lor nu numai unde se găseau dînșii, ci și în locul, unde până acum erau Englezii.

New-York, 25 Martie. Firele con- spirăției periculoase a monarhiștilor din Brasilia se întind mai departe de- cum se credea la început. „New- York Herald” publică știrea din Rio- de-Janiero, că s'au luat măsuri extra- ordinare pentru împiedecarea rescoa- lei. Mai ales e teamă de armata ma- rină. Flota e ținută sub pază strictă, deoare-ce e părerea, că în ofițerii ei nu se poate pune destulă încredere.

Despre amănuntele complotului s'a aflat, că prin asasinarea presiden- tului republicei, complotiștii au intențio- nat să dea signalul pentru izbucnirea revoluției.

În mijlocul mișcării generale apoi monarhiștii din armată și dela ma- rină voiau să ocupe orașul și palatul guvernului; ear puterea guvernului ar fi dat-o unui triumvirat compus din amiralul *Mello*, mareșalul *Cantuarua* și procurorul *Pereira Lafayette*.

Editor Aurel Popovici

„Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 — 5

Direcțiunea.

„Nădlăcana“

instituit de credit și economii, societate pe acții în
NÄDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

570 — 5

Direcțiunea.

Resultat minunat!

Absint		Aiaș
Anisete	Nu e mai dulce! ca lichiorul de casă, pe care fiecare damă în mod ușor îl poate prepara. Prețul unei sticlețe e 60 fleri. care e de ajuns la prepararea unui litru de lichior fin.	Nuci
Benedictin		Cafea
Chatreuse	Vojtek și Weisz prăvălie de drogherie și parfumerie în ARAD.	Maraschino
Caracao		Portocale
Rum		Vanilie

Mulțumire generală!

373 6—10

N-rul telefonului pentru oraș și comitat 10

Stimații mei cumpărători!

Nisuița mea a fost totdeauna ca se servese pe stimații și numeroșii mei cumpărători cu mărfuri bune, durabile, noi și după modă pe lângă prețuri avantajoase. ceea ce mi-a fost cu puțință în deosebi prin aceia împrejurare că atât cumpărările mele, cât și vinzerile, le mijloceam mai cu seamă pe lângă plățirea în bani gata; nu vând cu solviri în rate! Circulațiunea cea mare în urma spriginului prea stimaților mei cumpărători, m'a pus în plăcuta pozițiune. ca prăvălia mea să o pot mări deja pentru a treia oară ear magazinul l'am provăzut din abundanță cu cele mai nouă și moderne

Țesături, cretoane, batiste franceze

și tot felul

de pânzături și ori-ce

garnituri de masă

precum și

covoare, perdele și cuverturi de pat

astfel îndrăsnesc cu această ocazie se recomand atențiunei onor. mei cumpărători magazinul meu cu mărfuri nouă, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Când mai amintesc, că în grandiosul meu magazin, se pot căpăta covoare dela 19 cruceri în sus. 3 perechi de ciorapi pentru dame numai cu un floren și perechi de mănuși de vară numai 22 cruceri și la comănde din provincie ce tres peste 10 floreni, marfa se trimite francată și cu 5 procente scăzământ din preț român

Cu deosebită stimă

580 1—10

Hoffmann Sándor

în edificiul teatrului la „Rândunică“ (a „Fecskéhez“)

Ori-ce marfă ce nu ar corespunde, se schimbă sau se răstitue prețul ei.

Ciorapi făcuți de robii pentru dame, copii și bărbați mai effin ca ori unde.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 5—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce al, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan stagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piața Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vană. Dușuri excelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 5—